

เศรษฐกิจไทยปี 2567... ภายใต้ปัจจัยตัวแปรภายในและภายนอกประเทศ

เอกสารประกอบการประชุมสภาองค์นายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

ครั้งที่ 12/2566 วันที่ 21 ธันวาคม 2566

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

13 ธันวาคม 2566

คำถามหรือโจทย์ยอดฮิตในช่วงเวลาเช่นนี้ไม่พ้นทิศทางเศรษฐกิจ จะดีขึ้น-เหมือนเดิมหรือจะแย่กว่าเดิม คำตอบคงไม่มีสูตรสำเร็จแตกต่างกันไปตามแต่ละปัจเจกบุคคลหรือแต่ละธุรกิจขึ้นอยู่กับว่ายืนอยู่ตรงไหน แม้แต่อยู่ในจังหวัดเดียวกันบางพื้นที่แล้งบางพื้นที่น้ำท่วม ถึงจะอยู่ในคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเดียวกันต่อผลประกอบการที่ผ่านมาก็ต่างกันบางรายกำไรพุ่ง-บางรายขาดทุนหรือปิดกิจการ สำหรับมนุษย์เงินเดือนหรือผู้รับจ้างกินเงินเดือนประจำเศรษฐกิจจะดีหรือไม่ดีอาจไม่มีผลกระทบเท่าที่ยังไม่ถูกปลดจากงาน กลุ่มประชากรแรงงานที่มีงานทำรวมถึงข้าราชการและบุคลากรของรัฐเป็นกลุ่มที่ยังมีการใช้จ่ายใช้สอยถึงแม้เศรษฐกิจจะฝืดเคืองเช่นเวลานี้ก็ยังคงบริโภคใช้จ่ายหรือเที่ยววันหยุดต่างๆ แบบสบายใจ

การที่จะประเมินภาวะเศรษฐกิจปีพ.ศ. 2567 คงต้องมองย้อนหลังกลับไปดูเศรษฐกิจปีพ.ศ.2566 ช่วงต้นปีคาดฝันประเมินว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 หน่วยงานรัฐบางแห่งกล้าไปถึงเกินร้อยละ 4.0 ณ เวลานี้ ประเมินว่าอย่างเก่งขยายตัวคงได้ประมาณไม่เกินร้อยละ 2.5 ไกล่เคียงกับปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2565) เป็นผลจากเศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นตัวทำให้ภาคการส่งออกอาจหดตัวติดลบร้อยละ 1.62 การลงทุนรวมขยายตัวในอัตราต่ำมากเพียงร้อยละ 1.3 เป็นการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 2 การลงทุนภาครัฐหดตัวร้อยละ 0.8 ขณะที่กำลังการผลิตอุตสาหกรรม (CPU) ประมาณร้อยละ 62-64 เป็นผลจากคำสั่งซื้อทั้งจากต่างประเทศและในประเทศซบเซาโดยเฉพาะเป็นการผลิตที่ไม่มีการเก็บสต็อก สะท้อนจากการนำเข้า (มกราคม-ตุลาคม) สินค้าทุนและเครื่องจักรหดตัวร้อยละ 10.6 และการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการผลิตหดตัวร้อยละ 10.9

ปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจไทยอยู่ในอาการซึมคือภาวะเงินเฟ้อช่วงไตรมาส 4/2566 เงินเฟ้อหดตัวคาดว่าทั้งปีอาจเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.2-1.4 แสดงให้เห็นถึงความซบเซาของเศรษฐกิจส่งผลให้การใช้จ่ายใช้สอยของประชาชนลดลงแต่ในอีกด้านหนึ่งสะท้อนราคาสินค้าที่ต่ำจากอุปทานส่วนเกินคือปริมาณสินค้าหรือผู้ขายของมากกว่าคนซื้อ เงินเฟ้อที่ต่ำอาจทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 2.5 อาจไม่ปรับสูงขึ้นกว่านี้แต่ก็ขึ้นอยู่กับแนวโน้มดอกเบี้ยของสหรัฐฯ และธนาคารกลาง (FED) ยังไม่มีท่าทีที่จะลดดอกเบี้ยเนื่องจากยังมีความกังวลเกี่ยวกับเงินเฟ้อที่ต้องการให้ลดลง ปัจจัยบวกด้านเศรษฐกิจของปีพ.ศ. 2566 คือรายได้ภาคท่องเที่ยวที่ถึงเป้าหมายทั้งปีรายได้ 2.38 ล้านล้านบาท โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะมีประมาณ 28.028 ล้านคน คาดว่าจะสร้างรายได้ 1.314 ล้านล้านบาท สำหรับปีพ.ศ. 2567 ตั้งเป้าหมายนักท่องเที่ยวเกิน 35 ล้านคนรายได้รวม 3.3 ล้านล้านบาท โดย

หวังว่านักท่องเที่ยวจีนจะเพิ่มจาก 3 ล้านคนเศษมาเป็น 8 ล้านคนซึ่งค่อนข้างเป็นความท้าทายเนื่องจากเศรษฐกิจจีนอยู่ในภาวะอ่อนแอจากการทรุดตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์และเดือนตุลาคมถึงขั้นเงินเฟ้อของจีนติดลบเป็นครั้งแรกในรอบประวัติศาสตร์ การที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาใช้จ่ายใช้สอยและคนไทยมีการเที่ยวใกล้เคียงกับก่อนการแพร่ระบาดของโควิด19 ส่งผลให้ถึงแม้เศรษฐกิจจะมีภาวะซบเซาแต่การบริโภคของประชาชนยังขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 6

ทิศทางเศรษฐกิจปีพ.ศ. 2567 มีการคาดการณ์ต่างกันไปจากค่าเฉลี่ยของหน่วยงานรัฐเศรษฐกิจจะขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 3.2 และค่าเฉลี่ยของศูนย์วิจัยเศรษฐกิจภาคเอกชนขยายตัวได้ร้อยละ 3.075 การคาดการณ์เศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องบูรณาการกับบริบทเศรษฐกิจโลกเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากเศรษฐกิจของไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศทั้งการนำเข้า-ส่งออก-ท่องเที่ยวในสัดส่วนที่สูง ฉากทัศน์เศรษฐกิจโลกยังมีความเปราะบางและความอ่อนไหวจากหลายปัจจัย ธนาคารโลกหรือ World Bank ประเมินเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวในอัตราต่ำประมาณร้อยละ 2.4-2.7 (ปี 2566 ขยายตัวร้อยละ 2.1) ประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักของไทยเศรษฐกิจล้วนขยายตัวต่ำกว่าปีพ.ศ. 2566 เช่น **ประเทศสหรัฐอเมริกาคู่ค้าส่งออกอันดับ 1** การส่งออกของไทยขยายตัวได้เล็กน้อยร้อยละ 0.14 ด้านเศรษฐกิจมีการฟื้นตัวอย่างช้าๆแต่ยังคงอยู่ในอาการซบเซาคาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 1.9 ลดลงจากปี 2566 ขยายตัวได้ร้อยละ 2.5 การควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้ได้ดีล่าสุดลดลงเหลือร้อยละ 3 คาดว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ อาจตรึงราคาดอกเบี้ยไว้ที่ร้อยละ 5 ซึ่งจะมีผลต่อการไม่ปรับขึ้นของดอกเบี้ยไทย

เศรษฐกิจคู่ค้าสำคัญของไทยอีกประเทศคือจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกอันดับ 2 การส่งออกของไทยช่วงที่ผ่านมาหดตัวร้อยละ 0.86 เป็นการหดตัวต่อเนื่อง 3 ปี คาดว่า GDP ปี 2567 จะขยายตัวร้อยละ 3.9-4.4 ลดลงจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวได้ร้อยละ 5.4 เศรษฐกิจจีนชะลอตัวต่อเนื่องมาจากวิกฤตจากโควิด19 ส่งผลให้ภาคอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ใน GDP ประมาณ 1 ใน 3 ทรุดตัวอย่างรุนแรงและยังไม่มีท่าทีที่จะฟื้นตัวส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ สถาบันเครดิตหลายแห่งมีการปรับลดระดับความน่าเชื่อถือของภาคการเงิน เศรษฐกิจที่ซบเซาส่งผลทำให้อัตราการว่างงานพุ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์ กำลังซื้อที่อ่อนแอสะท้อนจากเงินเฟ้อของจีนเดือนตุลาคมหดตัวและจะต่อเนื่องไปอย่างน้อยครึ่งปีแรกคาดว่าเงินเฟ้อทั้งปีจะอยู่ที่ร้อยละ 1.9 (ปี 2566 เงินเฟ้อร้อยละ 0.6) **การที่เศรษฐกิจจีนฟื้นตัวได้ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวเศรษฐกิจของไทยและของโลกโดยเฉพาะการส่งออกและภาคท่องเที่ยว** ก่อนโควิด19 มีนักท่องเที่ยวจีน 10 ล้านคนปีที่ผ่านมาเหลือเพียง 3 ล้านคนเศษ ปัญหาหนี้สินทั้งธุรกิจและประชาชนของจีนกระทบเป็นลูกโซ่มีความซับซ้อนในการแก้ปัญหารัฐบาลจีนมีสัญญาณใช้นโยบายเชิงรุกเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

นอกจากนี้เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักส่งออกของไทยล้วนออกมาในแนวโน้มที่ต่อเนื่องต่อการฟื้นของเศรษฐกิจไทย เช่น ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นคู่ค้าอันดับ 3 การส่งออกที่ผ่านมามีหดตัวร้อยละ 0.02 เป็นปัญหาจากเศรษฐกิจที่ซบเซาและไม่ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องคาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 0.6 จากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.6 ขณะที่สหภาพยุโรปได้รับผลกระทบจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน เศรษฐกิจชะลอตัวรุนแรงกระทบกำลังซื้อคาดว่า GDP จะขยายตัวร้อยละ 1.1 จากร้อยละ 0.3 ในปีที่ผ่านมา ประเทศอาเซียนหลักคู่ค้าของไทยล้วนได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกการส่งออกช่วงสิบเดือน

แรกของปี 2566 มาเลเซียหดตัวถึงร้อยละ 9.56 เวียดนามหดตัวร้อยละ 16.6 สิงคโปร์หดตัวร้อยละ 4.46 อินโดนีเซียร้อยละ 5.34

จากที่กล่าวจะเห็นว่าเศรษฐกิจของไทยยังมีความเปราะบางหลายปัจจัยโดยเฉพาะจากเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้าหลักที่ยังไม่ฟื้นตัวโดยเฉพาะความขัดแย้งในภูมิรัฐศาสตร์ที่ยูเครน-รัสเซีย แต่คงไม่ส่งผลกระทบต่อราคาพลังงานและน้ำมันดิบเหมือนที่เกิดในปี 2565 สะท้อนจากราคาน้ำมันโลก (WTI) ช่วงกลางเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 ทั้งที่มีความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับฮามาสแต่ราคาน้ำมันตลาดโลกกลับต่ำสุดในรอบ 10 เดือนแสดงว่าโลกกังวลภาวะเศรษฐกิจที่เปราะบางมากกว่าความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ สำหรับประเทศไทยคงต้องติดตามปัญหาสงครามกลางเมืองในประเทศเมียนมาว่าจะมีการขยายตัวหรือจะยุติไปในทางใดแต่คงไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างเบ็ดเสร็จ

ฉกทศน์เศรษฐกิจไทยปีพ.ศ. 2567 มีความเปราะบางและไม่แน่นอนจากภาวะความเสี่ยงที่มาจากภายนอกคือเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้าและอาจซบเซามากกว่าปีที่ผ่านมา เกี่ยวข้องกับการฟื้นตัวของภาคส่งออกจะสามารถกลับมาเป็นบวกและภาคท่องเที่ยวจะมีการเติมเต็มทั้งปริมาณและมูลค่าได้เท่ากับหรือมากกว่าช่วงก่อนโควิด19 ขณะที่การใช้จ่ายและลงทุนภาครัฐที่หดตัวเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่ติดหล่มค้างพิจารณาอยู่ในรัฐสภาอาจต้องไปถึงเกือบกลางปีจึงจะสามารถใช้เงินได้ ปัญหาทางโครงสร้างของไทยคือหนี้ครัวเรือนที่สูงจนกลายเป็นวิกฤต จากข้อมูลเครดิตแห่งชาติหรือเครดิตบูโร ไตรมาส 3/2566 สินเชื่อครัวเรือนมีจำนวน 13.5 ล้านล้านบาท **ประเด็นที่น่ากังวลไม่ใช่ไปแก้หนี้หุยมหิมแบกหนี้ในระบบแต่ต้องเข้าไปแก้ใ้ในพบว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือไม่ชำระต้นดอกเกิน 90 วันเป็นหนี้ “Bad Debt” ถึง 1.047 ล้านล้านบาท** คิดเป็นสัดส่วนอยู่ในโครงสร้างหนี้ร้อยละ 7.78 ขณะที่หนี้ที่อยู่ระหว่างปรับโครงสร้างมาถึง 3 รอบที่เรียกว่า “Trouble debt restructure” มีมูลหนี้รวมกัน 9.931 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนอยู่ในโครงสร้างหนี้ร้อยละ 7.35 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้กู้ซื้อบ้าน หนี้ส่วนบุคคล หนี้ซื้อรถยนต์-จักรยานยนต์และหนี้เครดิตการ์ด หนี้ครัวเรือนที่สูงเป็นเรื่องหนึ่งแต่หนี้เสียหรือหนี้ที่ปรับโครงสร้างแบบซ้ำซากมีสัดส่วนรวมกันถึงร้อยละ 15.1 ของหนี้ทั้งระบบหากไม่เรียกว่าเป็นวิกฤตแล้วจะเรียกว่าอะไร

การก้าวผ่านของประเทศไทยคงไม่เกี่ยวข้องกับวลีสวยๆ หรือนโยบายเศรษฐกิจที่เลื่อนลอยประเทศไทยเหมือน “คนป่วยติดเตียง” GDP ในช่วงสิบปีโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.8 ต่ำสุดเมื่อเทียบกับประเทศอาเซียนและประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จีดีพีช่วงสิบปีของไทยเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน เช่น อินโดนีเซียขยายตัวร้อยละ 4.2 เวียดนามร้อยละ 7.5 มาเลเซียร้อยละ 2.6 และฟิลิปปินส์ร้อยละ 4.0 จีดีพีที่ขยายตัวในอัตราต่ำส่งผลต่ออัตราการเติบโตรายหัวหรือ “Income per Capita” เพิ่มในอัตราค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 1.5 ขณะที่เงินเฟ้อเฉลี่ย 5 ปี ประมวลร้อยละ 1.7 ข้อมูลนี้บ่งบอกถึงกำลังซื้อที่อ่อนแอและการลดน้อยถอยลงของขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจ ประเด็นสำคัญคือการติดกับดักเศรษฐกิจที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่ำทำให้ต้องใช้แรงงานเข้มข้นในสัดส่วนที่สูงขณะที่ไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยเต็มรูปแบบ ประเด็นที่สำคัญคือการติดหล่มหนี้ครัวเรือนซึ่งใ้ในเป็นหนี้เสียและหนี้ปรับโครงสร้างซ้ำซาก ที่กล่าวเป็นความท้าทายของรัฐบาลและประเทศไทยจะมีภูมิสมารถรับมือกับผลกระทบที่เป็น “สินามิ” มาจากเศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวหรืออาจเลวร้ายกว่าเดิม....